ל) ועני מוחפות מנחות ל: ה ולימא], ב) [מגילה לב. מנחות ל: ועי׳ קדושין נט:], מנחות ל: ועי׳ קדושין נט:], ג) ב"מ כ: וע"ש, ד) [סוכה ב (מל. זע ט, ז) [טוני כג:], ה) יומא נה:, 1) [עי תוספות יומא נה: ד"ה והתנן], t) [קדושין עה: ב"ב קנג:], ה) [קדושין עה: שבועות לג. לו: ערכין ים.ז. **ט)** בכת"י ליתא תיבת יתון, ש) ככנו יליננו ניכנו אפי', ועי' נמוקי הגרי"ב בהגו"ח, י) [שבת כ: זכחים פה.], יא) יבחוח סט: נדרים ג: [סוכה כג: תוספתא ספ"ד ע"ש], יצ) [שם כג:], יג) [נ"ל ים (שם כג:), יג) (נ"כ דתניא], יד) לעיל כה. חולין יד. ב"ק סט: סוכה כג: במאי פ"ז מ"ד יומא נה: [עירובין לו:] מעילה כב. מוספתא דמאי פ״ז], עו) [שייך למשנה לעיל כז.],

גליון הש"ם

מתני' בחזקת שהוא קיים. עיין סנהדרין דף מז ע"א תד"ה אימא כישן: גמ' וגוםם. עי' קדושין עח נ״ב מד״ה לח:

מוסף תוספות

א. היאך מכשירין הגט בהכירא דחפיסה. שיט"ק לעיל כז. ד"ה [המכיא] גט ואכד. ב. לאחר, והניח ואנד. ב. דאווו, בה גט, ואבד ממנו. שיט״ק ייש לו שס. ג. הגט, ויש לו טביעות העין. רשכ״א לעיל כו. ד"ה מלאו. ד. דלא שינן דלמא אתרמי גט כגט, אלא אמרי׳ איניש אחריוא אשכחיה ואוחיה בחפיסה ונפל ממנו, וזהו. רשנ״ל שס. ה. ולאו משום דתיהוי חפיסה חפימה לגט. רשנ"א שם. ב״ד, ו. שהם י. וחיישינן כל מאי דאפשר למיחש ומתקנינן כל מאי דאפשר לתקוני טפי. דאפשר לתקוני טפי. ריטב"א החדשים ב"מ לט: נשס הרמצ"ן. T. לפי שעשו להם יסורין. מוס׳ ב"מ לט: ד"ה דלמה. ת (אלא) דשאני התם דלפעמים ממתין זמן גדול לחלוץ לשניה אחר יבום הראשונה וחיישי׳ שמא ימות בנתים אבל לשמא ימות לזמן מועט כבקיעת הנוד דהכא לא חיישינן. מוס׳ הלח״ש. טו. דלא חיישינז שמא מת לאלתר לאלתר. מוס׳ הרח״ש.

פסקי רי"ד

י או שמצאו בין כליו ואפילו לזמן מרובה . פי' אח מצא ומכירם בטביעות עין שהן שלו אע״פ שאין מכיר הגט כשר ואין לחוש לאדם אחר כיון שמצאו קשור בכליו או שמצאו

לא תאכל בתרומה ולא תאכל כי אם בשעה שרואה בעלה בפניה " אלא ודאי לא מדמה אלא שמא מת לומן מרובה לשמא ימוח לאלמר: שבודאי זהו שנפל ממנו שלא בא אדם אחר והניחו שם בתוך כליו שבביתו: איתמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כל שלא שהה אדם שם ורבב״ח שיא בא אזו אוה וחניות שם בזמן כליו שבבית: איתכו ובייתוד אמנה שבואל והכנו כל שלא שותה אם שם ודבב זו אמר ר' יותנן הלכה כל שלא עבר אדם שם וקייל דשמאל ורבי יותנן הלכה כדי יותנן אבל מידו כל זה במקום שאין השיירות מצויות והוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר א' התם בעי' (שומר) שלא עבר אדם שם אבל אם היה מקום שאין השיירות מצרות אפילו לומן מרובה כשר ראף על פי שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר א' אי נמי אם לא הוחזקו אע"פ שהשיירות מצרות כשר אפילו לומן מרובה ולא חיישינן מסתמא לשני יוסף בן שמעון דהלכתא כרבה דבעי תרתי שיירות מצויות וחזקה ואע"ג דאמרינן בגמ' ר' זירא רמי מתני' אבריי' תנן המביא גט ואבד ממנו אם מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול ורמינהו מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהבעל מודה מיהא יחזיר לאשה ואפילו לזמן מרובה ומשני כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום וכו׳ א״ד אפילו במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו וכו׳ והיינו דרבה וא״ד אע״פ שלא הוחזקו ופליגי דרבה ואפ״ה הלכתא כרבה וכך היה פסק גם ר"י ז"ל (יד. מדפי הרי"ף) שלא עבר אדם שם אבל אם עבר אדם שם והוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר א' חיישינן שמא ממנו נפל אבל בפרק שנים אוחזין (י. מדפי הרי"ף) כתיב ל) הא מילתא כיון דלא איפסקא בה

בין כליו. בביתו: לימא. רב יהודה הלכה כיש אומרים ולימא רבה 🥻 שמצאו בין בדיו. פי׳ בביתו אע"ג דרבים מלויין בביתו ואם היא הלכה כר"ש למה חזרו להזכיר את הדברים ולפרשן: ומשני משום דאפכי להו. אית תנאי דמפכי דרבי שמעון ליש אומרים ויש אומרים לרבי שמעון הלכך אם לא הזכירו אלא שם החכמים לא הוי ידעי

אהייא מתרי לישני קיימי: חמת. בולזול"א בלע"ז והיא של עור: **טליקא**. או שמצאו ביז כליו אפילו לזמז מרובה כשר טשק"א בלע"ו: בותבר' נוסנו לה בחוקת שהוא קיים. ולא חיישינן שמא מת ובטל שליחותו ומדאורייתא נפקא לן בהכל שוחטין (חולין דף י:) העמד דבר על חזקתו: מקריבין אותה. ולא חיישינן שמא מתו בעליה ולמיתה אזלא: גבו' לגבורות. שמונים שנה לישנה דקרה (מהלים ל): וחולה. הו חולה דמתני׳ דוקא חולה ולא גוסס: כיון דחיפליג. משחר דרך כל החרץ שהאריך ימים עד מאה שנה: איפליג. ואינו כשאר האדם להיות קרוב למות. אבל בן שמונים ואחת או יותר עד תשעים קרוב למות הוא: אסורה נאכול. בת ישראל הנשואה לכהן שאוכלת בשבילו אסורה מיד דכל שעתה חיישינן עכשיו ימות. הלמה חיישינן למיתה: מרומה אפשר. להיות ניזונת בחולין: גע לא אפשר. למיחש למיתה דאי חיישת אין לך שולח גט לחשתו והן עגונות: שחני התם שהרי אסרה שעה אחת קודם למיחחו. לעולם לא חיישינן למיתה ושאני הכא שהרי אסרה מחיים שעה אחת הודם מיתתו וכל שעתא איכא לספוקי בההיא שעתא שעתידה ליאסר. ושינויא דחיקא הוא והיינו דפריך ליה ואי לאו דחיישינן למיתה ממאי דהוי גיטא דלעולם הוא מיית ברישא ונאסרה מחיים דלמא היא מייתא ברישא ולא יבא לכלל גט לעולם: אלא אמר אביי. האי תנא ודאי חייש למיתה ולא קשיא מתניתין דהכא ר' מאיר היא דלא חייש לבקיעת הנוד: חוסרין. שמח יבקע הנוד:

מיית ברישא דלמא איהי מייתא ברישא אלא אמר אביי יילא קשיא הא רבי מאיר דלא חייש למיתה הא רבי יהודה דחייש למיתה יידתנן ייהלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי רבי מאיר רבי יהודה ורבי יוםי ורבי שמעון אוסרין רבא אמר

שמא נקט מצאו בחפיסה האי נמי דווקא אם מכירו כשר אבל מה שהוא יודע שבחפיסה או בדלוסקמא איבדו אינו מועיל ולספרים דגרסי ומכירו

איתמר רב יהודה אמר שמואל הלכה שלא שהה אדם שם רבה בר בר חנה אמר רב יצחק בר שמואל יהלכה שלא עבר אדם שם לימא שמר הלכה כמר ומר הלכה כמר משום יודאפכי להו: מצאו בחפיםה או בדלוסקמא: מאי חפיסה אמר רבה בר בר חנה חמת קמנה מאי דלוסקמא מליקא דסבי: כותני יהמביא גם והניחו זקן או חולה נותן לה • בחזקת שהוא קיים היבת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים יהשולח חמאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים: גמ' אמר רבא לא ישנו אלא זקן שלא הגיע לגבורות וחולה "שרוב חולים לחיים אבל זקן שהגיע לגבורות הוגוסם ישרוב גוססין למיתה לא איתיביה ∘ אביי המביא גם והניחו זקן שאפי' בן מאה שנה נותן לה בחזקת שהוא קיים תיובתא יואי בעית אימא כיון דאיפליג איפליג רמי ליה אביי לרכה תנן המביא גם והניחו זקן או חולה נותן לה בחזקת שהוא קיים שורמינהו יהרי זה גימך שעה אחת קודם למיתתו אסורה לאכול בתרומה מיד א"ל תרומה אגימיז קא רמית תרומה אפשר גם לא אפשר ורמי תרומה אתרומה תנן בת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים ורמינהו הרי זה גיטך שעה אחת קודם מיתתו אסורה לאכול בתרומה מיד אמר רב אדא בריה דרב יצחק שאני התם שהרי אסרה עליו שעה אחת

קודם מיתתו מתקיף לה רב פפא ממאי דאיהו

מצי לפרש כמו אם מכירו: להביחל זקן או חולה בו'. מימה דבפרק המפקיד (ב"מ דף לט:) גבי ההיא סבתא דאישתבאי איהי וחדא ברתא אמרינן דלמא שכיבא סבחא דלמא שכיבא ברתא ואומר ר״י דלענין יתמי החמירו טפי למיחש י כדקאמר נמי התם לא שנא עבוד עיטרא לא שנא

לא עבוד חיישינן ובחזקת הבתים (ב"ב דף כט:) מפלגינן בין עבוד עיטרא ללא עבוד דאמר עיטרא קלא אית לה ועוד דבשבויות ־ חיישינן טפי

למיתה: תרובה אפשר. תימה וכי לא היה יודע המתרן מתניתין דתרומה ואיכא לאקשויי תרומה אתרומה כדבסמוך וי"ל דכן דרך הש"ם שאינו חושש אלא מתרץ קושיא שמקשה לו: שאני התם שהרי אסרה עדיו שעה אחת מחיים. פירוש הלך בעלה למדינת הים אוכלת

בתרומה דהעמד בעלה בחזקת חי אבל הכא אפילו נעמידנו בחזקת חי אסרה מחיים ופריך דלמא איהי מייתא ברישא ולא תאסר מחיים: האר רבי מאיר דאא חייש למיתה בו'. השתא דמדמה שמא מת לשמא ימות לא לגמרי מדמה דהא ר' מאיר דמוקי מתניתין כותיה ולא חייש

ומתו הנשואים את האחיות הרי אלו חולנות ולא מחיבמות ומפרש בגת' משום דקסבר אסור לבטל מצות יבמין ודלמא אדמייבם חד מיית אידך

וקא מבטל מלות יבמין וההיא משנה מוקי לה כר"מ בפ"ב דיבמות (דף ימ.) דולקמן בפרק בתרא (דף פה.) נמי אמר לכולי עלמא גירות לא

שכיחה מיתה שכיחה ולרבי יהודה נמי דחייש לשמה ימות לאלתר לה חייש לשמה מת לאלתר דהם לה כן השת כהן שילה בעלה מפתח ביתו

לשמא מת אפילו לזמן מרובה חיים לשמא ימות לזמן מרובה דתנן בפרק ד' אחין (יבמות דף כו.) ארבעה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות

בתרא דיבמות (דף קכ:) וי"ל דקים ליה בנפשיה שלא השאילה לשום אדם אי נמי ביודע שבחפיסה או בדלוסקמא איבדו ומכל מקום לריך שיהא מכיר חפיסה או דלוסקמא בטביעות עינא דמה שיודע שבחפיסה או בדלוסקמא איבדו אין זה סימן והא דתנן בפ"ק דב"מ (דף כ.) מלא בחפיסה או בדלוסקמא תכריך של שטרות או אגודה של שטרות כו' התם מיירי שנותן סימן בחפיסה או בדלוסקמא עלמו ועל ידו מחזיר לו מה שבתוכו ולא חיישינן לשאלה לענין ממון אבל מה שאומר שאבדה בדלוסקמא לא הוי סימן דדרך להניח שטרות בדלוסקמא כדתניא בתוספתא עשר דלוסקמאות שטרות מסרתי לך ואפילו הוי סימן סימן מובהק להחזיר הגט לא הוי והא דאמר באלו מציאות (ב"מ דף כת.) הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה ינתן לו דמידע ידעה דכל דאית ליה בחפיסה מנח ליה אפילו תימצי לומר דינתן לו לגרש בו קאמר לא משום דחשיב סימן מובהק דהתם מיירי בשלא הוחזק יוסף בן שמעון אחר ואותו הגט ודאי נכתב לשמו אלא שאין ידוע אם נפל מן הבעל או מן האשה אי נמי ומכירו פירוש או מכירו ויש ספרים דגרסי בהדיא או מכירו והכי פירושו מלאו בחפיסה או בדלוסקמא וידוע שהוא שלו וגם שבתוכה איבדו אע"פ שאינו מכיר הגט או מכירו שמכיר הגט אפילו בלא חפיסה ויש ספרים דגרסי אם מכירו הכי פירושו מלאו בחפיסה ויודע שלא בתוכה איבדו ואינו שלו ואפילו הכי אם מכירו כשר ד ולרבותא

נמצאת בקרקע היה לחוש ליוסף בן שמעון אחר אבל בין כליו

ואע"ג דלאו לורבא מדרבנן הוא נאמן במיגו דאי בעי אמר לא אבדתי דכולי

עלמא אית להו טביעות עינא כדפירשנו

לעיל ומכירו אחפיסה ואדלוסקמא קאי

ואע"פ שאינו מכיר את הגט דאי

מכיר את הגט למה לי שמלאו בחפיסה

וא״ת א וניחוש לשחלה ב כדחמרינן בפרק

ליכא למיחש שמא הביאו אחר אלא הוא: שי מצאר בחפיםה או

בדלוםקמא ומבירו בשר. נשמלאו הוא עלמו איירי מדקמכינן אהכרתו

פסקי רי"ד (המשך) הלכתא בהדיא עבדינו בה לזמן מרובה אלא במקום שאין השיירות מצויות אבל במקום שהשיירות מצויות לא מהדרי׳ ואע״פ שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר א' כלישנא בתרא דר' זירא אי נמי כר׳ ירמיה אי נמי כר׳ להניח דברי רבה שנאמרו בבירור והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר א' ולמיפסק הלכה כר' זירא שנאמר בספק שלא אם לאו ואפי׳ אם תמצא אם לאו האלק עליו הא לומר שחולק עליו הא איפלגו בהא מילתא אביי ורבא בפ׳ האשה שלום ביבמות (קטו:) דאביי אמר חיישינן לשני יוסף ורבא אמר לא חיישינן אף אם הוחזקו וקי״ל כל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא בר מיע״ל קג״ם יר' ירמיה ורב אשי דהכא אתי אלא סברא בעלמא אמרי דאיכא לתרוצי שאע"פ שהשיירות מצויות והוחזקו שני יוסף בז עדים מעולם לא חתמנו על גט אחר אלא על זה ששמו יוסף בן שמעון אי נמי נקב יש בצד אות פלונית נותנין ואפילו לזמן מרובה והלכתא כרבה והלכתא כרב ירמיה והלכתא כרב אשי: מאי בר חנה חמת קטנה מאי דלוסקמא אמר שליקא דסכי פי׳ כיס גדול של עור: מתני' המביא גט והניחו זקן או חולה

וכא קיים בת ישראל שנשאת לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת ביטרון וחוק בצלה למדינה היה אוכדה בחודה בחוקה שהוא קרים השורה היה מנהימה הים בקרים אחות. שהוא קיים פירוש נותן לה בחזקת שהוא קיים ולא אמרי דלמא מית ואין גט לאחר מיתה וכן מי שהלך בעלה למדינת הים לא חיישינן דלמא מיית ולא אמרינן דלמא מית והויא לה זרה וכגון שאין לה זרע ממנו ולגבי חטאת נמי לא אמרינן דלמא מית והויא לה חטאת שמתו בעליה ולמיתה אזלא: אמר רבא ל״ש אלא זקן שלא הגיע לגבורות פי׳ משה בן רצמה מירו הוואי את התחשות בעליה הלמיהו מאראו אמנה בשה ליש את זמן שלה הגיע לגבורות וגוסים שמבונים מולה ש שמונים שנה כדכתיב האם בגבורות השמונים הולה שרוב חולים לחיים אבל זקן שהגיע לגבורות וגוסים שרוב גוססין. למיתה לא אלא חיישינן דלמא מית ולא תנשא בגט זה עד שיתברר אם היה חי בעת מסירתו ליד האשה: איתיביה המביא גט והניחו זקן בן ק' שנה נותנו לה בחזקת שהוא קיים תיובתא ואיבעית אימא כיון דאפלוג איפלוג פי׳ כיון ראפלג מדרך שאר כל בני אדם שהאריך עד ק' שנה איפליג ואינו נחשב כל כך זקן שהוא קרוב למיתה אבל בן פ"א או יותר עד צ' קרוב למות: היא אוכלת בתרומה בחזקת וכרי ורמינהו הרי זה גיטך שעה אחת קודם מיתתו אטורה לאכול בתרומה מיד אלמא חיישינן למיתה אמר רבא שמא מת לא חיישינן שמא ימות חיישינן פירוש לשמא מת לא חיישינן דאוקמי ליה אחזקיה שהניחו חי אבל זה שנתן לה גט על מנת שיחול שעה א' קודם למיתתו לשמא ימות ודאי חיישינן

א) עי׳ בבעל המאור ומלחמות ור"ן על הרי"ף במסכתין.

בג א מיי׳ פ״ג מהלכות עשין ג טוש"ע אה"ע סי׳ :זלב סעיף ד וע"ש:

כח סמג שם טוש"ע שם סימן קמא סעיף סח: בה ג מיי' פ״ט מהלנ תרומות הלכה ב:

בו ד מיי׳ פ״ד מהלכות פסולי מוקדשין הי״ד: בז ה מי׳ פ״ו מהלכות גירושין הלכה כח מהלכות תרומות הלכה ג סמג שם טוש"ע : 55

בח ו מיי׳ פ״ט מהל׳ תרומות הלכה א:

לעזי רש"י טשק"א. שק.

מוסף רש"י